COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 29.1.2021
COM(2021) 33 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Evaluarea Deciziei nr. 534/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind acordarea de asistență macrofinanciară Republicii Tunisia

{SWD(2021) 8 final}

În mai 2014, Parlamentul European și Consiliul au adoptat o decizie[1] privind acordarea unei asistențe macrofinanciare (AMF) în valoare de 300 de milioane EUR pentru a sprijini Tunisia în vederea soluționării crizei balanței sale de plăți, care s-a agravat după Revoluția iasomiei din 2011 și tranziția politică și economică ulterioară. Asistența a fost plătită integral, în trei tranșe, în perioada mai 2015-iulie 2017.

ICF a fost desemnat în calitate de contractant extern pentru a efectua, în cooperare cu Cambridge Econometrics, evaluarea ex post a AMF-I în Tunisia, pe care se bazează documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezentul raport. Scopul evaluării externe a fost de a analiza relevanța, eficiența, eficacitatea, coerența și valoarea adăugată europeană a operațiunii AMF. De asemenea, aceasta a analizat impactul social al programului și efectul acestuia asupra sustenabilității datoriei publice a Tunisiei. Evaluarea în cauză se bazează pe dovezi colectate prin diverse tehnici de cercetare cantitativă și calitativă, inclusiv prin consultarea principalelor părți interesate. Au fost identificate o serie de limitări metodologice, însă acestea nu afectează fiabilitatea globală a analizei. Riscurile și limitările identificate au fost atenuate utilizând o gamă largă de surse, tehnici de evaluare diferite, scenarii alternative și mai multe runde de feedback.

Evaluarea externă și documentul de lucru al serviciilor Comisiei au scopul (1) de a oferi informații pentru utilizarea viitoare a instrumentului AMF și (2) de a asigura transparența și responsabilitatea, în conformitate cu Regulamentul financiar[2] și cu decizia privind AMF pentru Tunisia.

Evaluarea a constatat că AMF-I este **relevantă** în ceea ce privește obiectivele, pachetul financiar și condițiile sale structurale. Condițiile de politică aferente AMF au acoperit cele mai relevante provocări în materie de reformă din Tunisia, și anume: fiscalitatea, gestionarea finanțelor publice, plasa de siguranță socială, sectorul financiar, sistemul statistic public și comerțul. Deși țara a îndeplinit toate condițiile convenite în materie de reforme, au fost întâmpinate dificultăți în domeniul reformelor privind plasa de siguranță socială și comerțul. Evaluarea externă a concluzionat că o capacitate mai mare din partea instituțiilor tunisiene competente ar fi permis realizarea unor progrese mai mari în privința acestor acțiuni, având în vedere provocările cu care se confruntă instituțiile tunisiene încă tinere în ceea ce privește capacitatea administrativă și asumarea responsabilității, într-un context de instabilitate politică. Această constatare a evidențiat, de asemenea, necesitatea de a concepe reforme într-un mod care să asigure obiective realizabile, ținând seama de contextul instituțional fragil și de peisajul politic fragmentat care ar putea întârzia implementarea programului de reformă, așa cum s-a observat în perioada 2015-2017. Faptul că numeroase condiții aferente AMF-I (legate de fiscalitate, de gestionarea finanțelor publice, de plasa de siguranță socială și de sectorul financiar) au fost preluate ulterior în cadrul AMF-II subliniază intenția comună a UE și a guvernului tunisian de a-și concentra eforturile pentru realizarea unor progrese constante în aceste domenii de reformă esențiale.

AMF-I a contribuit în mod **eficace** la îmbunătățirea balanței de plăți a Tunisiei, sprijinind totodată consolidarea bugetară prin intermediul unor clauze financiare și condiții de politică foarte favorabile. AMF a acoperit aproximativ 11,3 % din deficitul rezidual de finanțare pentru perioada 2015-2016 și a sporit încrederea în economia tunisiană (prin reducerea costurilor finanțării bazate pe piață și prin contribuția la stabilizarea monedei naționale).

[1] Decizia nr. 534/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind acordarea de asistență macrofinanciară Republicii Tunisia. Disponibilă la adresa: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?qid=1476964844762&uri=CELEX:32014D0534

[2] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32018R1046

AMF-I a fost concepută și implementată în mod **eficient** și a fost **coerentă** cu cadrul general de politică aflat la baza relațiilor dintre UE și Tunisia. Există, de asemenea, un nivel ridicat de coerență externă cu intervențiile altor donatori internaționali. AMF a contribuit nu numai la „partajarea sarcinii" cu Fondul Monetar Internațional (FMI) și cu alți donatori din punct de vedere financiar, ci și la consolidarea reformelor promovate de FMI și Banca Mondială prin utilizarea condiționalității încrucișate și a condițiilor complementare. În pofida intenției inițiale de a reduce condiționalitatea încrucișată, evaluarea a confirmat că alegerea de a se concentra asupra domeniilor-cheie de reformă, chiar dacă acestea au fost deja abordate prin alte măsuri, a avut rezultate bune. Pentru intervențiile viitoare sunt încurajate considerații similare.

Valoarea adăugată a UE a constat în primul rând în avantajele financiare acordate economiei tunisiene, condițiile extrem de favorabile ale împrumuturilor AMF permițând economii bugetare și o ajustare treptată a deficitului public primar. În anumite domenii de reformă, AMF a adăugat un sprijin suplimentar reformelor încurajate de FMI (reformele din sectorul financiar) și de Banca Mondială (reformele privind plasa de siguranță socială), contribuind la mobilizarea susținută a autorităților locale în jurul acestor aspecte. În plus, AMF-I a fost singurul instrument de promovare a sistemului simplificat de declarare a impozitului pe venit (*regime forfaitaire*).

O analiză contrafactuală a **impactului social** al AMF a sugerat că, dacă AMF nu ar fi fost acordată, dar sprijinul din partea FMI ar fi continuat, efectele indirecte asupra situației sociale din Tunisia ar fi fost limitate. AMF a avut un impact mai mare prin *canalele directe*, și anume condițiile din memorandumul de înțelegere referitoare la reformele privind plasa de siguranță socială.

În fine, evaluarea a constatat că AMF-I a avut un efect pozitiv asupra **sustenabilității datoriei publice a Tunisiei**. Aceasta a permis realizarea de economii bugetare, rezultate din condițiile financiare foarte favorabile ale operațiunii, și a contribuit la traiectoria de ajustare a Tunisiei prin crearea unei marje de manevră bugetară pentru alte reforme și pentru susținerea cheltuielilor sociale. Cu toate acestea, având în vedere dimensiunea sa relativ limitată, este puțin probabil ca absența AMF-I să fi afectat în mod semnificativ sustenabilitatea datoriei publice tunisiene.

În concluzie, AMF-I a fost relevantă pentru a sprijini redresarea economică a Tunisiei după Revoluția iasomiei din 2011 și tranziția politică ulterioară acesteia, permițând realizarea de economii bugetare, oferind beneficii financiare și sporind încrederea sectorului privat. Pachetul de condiții aferente AMF a fost pe deplin aliniat la programul FMI conex și a avut un efect de consolidare în plan politic care a contribuit la mobilizarea autorităților locale în jurul reformelor esențiale, chiar și în domenii care nu sunt acoperite de programe ale altor donatori internaționali. Documentul de lucru al serviciilor Comisiei care stă la baza prezentului raport oferă o evaluare detaliată și cuprinzătoare a intervenției AMF.